

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ จากแหล่งข้อมูลสถานศึกษาโดยตรง รายละเอียดของระเบียบวิธีการวิจัย จะแสดงให้เห็นถึงแบบแผนในการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการวิจัยอย่างตรงวัตถุประสงค์จึงแสดงขั้นตอนของการเก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูล แยกพิจารณาได้ดังนี้

1. ประชากรในการศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง
2. ตัวแปรในการวิจัย
3. เครื่องมือในการวิจัยและการวัดค่าตัวแปร
4. ความเที่ยงตรง และความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ
5. วิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรในการศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร(Population) ในการวิจัยนี้ประชากรในการศึกษา คือ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 1-3 ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และเป็นโรงเรียนประเภทสหศึกษา เนื่องจากต้องการศึกษาทั้งวัยรุ่นชาย และวัยรุ่นหญิง โดยการขอข้อมูลรายชื่อโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จากกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากสถิติของกองบำบัดรักษา สำนักงานปปส. (ปี 2538) พบว่า เขตที่มีการติดสารเสพติด และเข้ารับการบำบัดรักษามากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เขตคลองเตย เขตพระโขนง และเขตบางเขน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เลือกจากเขตที่มีสถิติการจับกุม และสถิติการเข้ารับการบำบัดรักษาเกี่ยวกับยาบ้ามากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เขตคลองเตย เขตพระโขนง เขตบางเขน ใน 3 เขตมีโรงเรียนสหศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย โรงเรียนวชิรธรรมสาริต โรงเรียนสิริรัตนาร และโรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง ซึ่งเป็นโรงเรียนประเภทสหศึกษา โดยมีจำนวนนักเรียนประจำปีการศึกษา 2539 ทั้งสิ้น 9,928 คน และจำแนกตามระดับชั้นได้ดังนี้

ตารางที่ 4 จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มประชากรในการศึกษา

โรงเรียน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด			
	ม.1	ม.2	ม.3	รวม
ฤทธิยะวรรณาลัย	903	925	948	2676
พระโขนงพิทยาลัย	738	739	756	2233
วชิรธรรมสาริต	721	660	690	2071
สิริรัตนาร	719	561	339	1619
มัธยมวัดธาตุทอง	502	419	408	1329
รวม	3483	3304	3141	9928

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มนักเรียนจาก 5 โรงเรียนดังกล่าว มาแล้วข้างต้น โดยคิดคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) จากจำนวนจริงของประชากรนักเรียนทั้งหมด โดยการเปิดตารางสำเร็จรูป ซึ่งจัดทำโดย Bureau of Research , New York State Division of Housing and Communication Renewal ซึ่งคิดค้นโดย ทาโร ยามาเน (Yamane, 1970,886, ช้างโน วิเชียร เกตุสิงห์ : 2534,29) ให้มีระดับความมีนัยสำคัญที่.05 และมีความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% พบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สามารถยอมรับผลการวิจัยได้ คือ 385 คน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้จำนวนทั้งสิ้น 400 คน และแบ่งจำนวนนักเรียนที่จะศึกษาวิจัยในแต่ละโรงเรียนเป็นจำนวนเท่าๆ กันดังนี้

ตารางที่ 5 จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ที่ทำการศึกษาในแต่ละโรงเรียน

โรงเรียน	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
ฤทธิยะวรรณาลัย	80
พระโขนงพิทยาลัย	80
วชิรธรรมสาริต	80
สิริวัฒนาธร	80
มัธยมวัดธาตุทอง	80
รวม	400

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากนั้น จึงดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับชั้น ในแต่ละโรงเรียนโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (Simple random sampling) ได้จำนวนนักเรียนตามระดับชั้นดังนี้

ตารางที่ 6 จำนวนนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่สุ่มจากระดับชั้น

โรงเรียน	สุ่มได้ระดับชั้น	จำนวน (คน)
ฤทธิยะวรรณาลัย	ม.1	80
พระโขนงพิทยาลัย	ม.3	80
วชิรธรรมสาริต	ม.2	80
สิริวัฒนาธร	ม.1	80
มัธยมวัดธาตุทอง	ม.2	80
รวม		400

เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่แน่นอนแล้ว จึงได้ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการของแต่ละโรงเรียน และได้ทำหนังสือขอความร่วมมือจาก ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปยื่นให้กับผู้อำนวยการแต่ละโรงเรียน และประสานงานกับอาจารย์ที่ผู้อำนวยการมอบหมายให้ดำเนินการเพื่อแจ้งระดับชั้นและจำนวนที่ผู้วิจัยต้องการเก็บข้อมูล และนัดหมายวัน-เวลา ที่ทางโรงเรียนสามารถให้เข้าไปเก็บข้อมูลได้ หลังจากนั้นผู้วิจัยก็นำแบบสอบถามเข้าไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองตามวัน-เวลาที่ทางโรงเรียนตอบรับมา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ตัวแปรในการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อมวลชน
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรอิสระ

1. รูปแบบการสื่อสารในครอบครัว

ตัวแปรตาม

1. การเปิดรับสื่อมวลชน

การคำนวณใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว(One-Way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับสื่อมวลชนระหว่างกลุ่มที่มีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติ
เกี่ยวกับยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรอิสระ

1. รูปแบบการสื่อสารในครอบครัว

ตัวแปรตาม

1. ความรู้เกี่ยวกับยาบ้า
2. ทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้า

การคำนวณใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว(One-Way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบความแตกต่างของความรู้และทัศนคติระหว่างกลุ่มที่มีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 การเปิดรับสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยา
บ้า ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรอิสระ

1. การเปิดรับสื่อมวลชน

ตัวแปรตาม

1. ความรู้เกี่ยวกับยาบ้า
- 2.ทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้า

การคำนวณ ใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson-Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการเปิดรับสื่อมวลชน กับระดับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น

สมมติฐานที่ 4 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพศหญิงและชาย มีความรู้และทัศนคติ เกี่ยวกับยาบ้าแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ

1. เพศหญิง
2. เพศชาย

ตัวแปรตาม

1. ความรู้เกี่ยวกับยาบ้า
2. ทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้า

การคำนวณ ใช้ t-test เพื่อทดสอบความแตกต่างของความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้า ระหว่างเพศชายและหญิง

สมมติฐานที่ 5 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 มีความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้าแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ นักเรียนระดับชั้น ม.1, 2 และ 3

ตัวแปรตาม

1. ความรู้เกี่ยวกับยาบ้า
2. ทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้า

การคำนวณ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว(One-Way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างนักเรียน ชั้น ม.1, 2 และ 3

3. เครื่องมือในการวิจัยและการวัดค่าตัวแปร

เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างกรอกเอง ซึ่งแบ่งคำถามออกเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารในครอบครัว

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อมวลชน

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับความรู้เรื่องยาบ้า

ส่วนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการเสพยาบ้า

การวัดค่าตัวแปร

ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์ในการวัดค่าตัวแปรดังต่อไปนี้

รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว

เป็นคำถามเกี่ยวกับการสื่อสารในครอบครัว ประกอบด้วยคำถาม 21 ข้อ แบ่งเป็นรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบปิด 7 ข้อ รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบเปิด 7 ข้อ และรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบปล่อย 7 ข้อ มีเกณฑ์ให้คะแนนเป็นช่วงๆเท่าๆกัน (Interval Scale) โดยกำหนดในคำตอบแต่ละข้อดังนี้

คำตอบ	คะแนนที่ให้
ทุกครั้ง	5
เป็นประจำ	4
บ่อยครั้ง	3
นานๆครั้ง	2
ไม่เคยเลย	1

ในการพิจารณารูปแบบการสื่อสารในครอบครัว จะพิจารณาคะแนนรวมของแต่ละด้าน ถ้านักเรียนคนใด มีคะแนนในด้านใดสูงสุด จะถือว่านักเรียนมีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบนั้น

การเปิดรับสื่อมวลชน

การวิจัยนี้วัดการเปิดรับสื่อมวลชนจาก สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ สื่อหนังสือพิมพ์ โดยวัดความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อมวลชน

ทุกวัน	4	คะแนน
บ่อยๆ/เกือบทุกวัน	3	คะแนน
เปิดรับบ้าง/ไม่บ่อย	2	คะแนน
นานๆครั้ง	1	คะแนน
ไม่เปิดรับเลย	0	คะแนน

ระยะเวลาโดยเฉลี่ยในการเปิดรับสื่อมวลชนในหนึ่งวัน (โทรทัศน์ และวิทยุ)

มากกว่า 3 ชั่วโมง	4	คะแนน
2-3 ชั่วโมง	3	คะแนน
1-2 ชั่วโมง	2	คะแนน
น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	1	คะแนน

ระยะเวลาโดยเฉลี่ยในการเปิดรับหนังสือพิมพ์ในหนึ่งวัน

มากกว่า 1 ชั่วโมง	4	คะแนน
30-45 นาที	3	คะแนน
15-30 นาที	2	คะแนน
น้อยกว่า 15 นาที	1	คะแนน

การจัดแบ่งระดับการเปิดรับสื่อมวลชน

1.00 - 1.50	น้อยมาก
1.51 - 2.50	น้อย
2.51 - 3.50	ปานกลาง
3.51 - 4.50	มาก
4.51 - 5.00	มากที่สุด

ความรู้เกี่ยวกับขวานผ่า

เป็นคำถามเกี่ยวกับยาบ้าทั้งหมด 14 ข้อ

การให้คะแนน

ตอบถูก ให้	1	คะแนน
ตอบผิด	0	คะแนน

การแบ่งระดับความรู้เกี่ยวกับขวานผ่า

ช่วงคะแนน	11 -14	มีความรู้มาก
ช่วงคะแนน	6 - 10	มีความรู้ปานกลาง
ช่วงคะแนน	0 - 5	มีความรู้น้อย

ทัศนคติต่อยาบ้า

เป็นคำถามเชิงบวก 7 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนนคือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	คะแนน
เห็นด้วย	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน

เป็นคำถามเชิงลบ 2 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนนคือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน
เห็นด้วย	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	คะแนน

การจัดแบ่งระดับทัศนคติ

คะแนนระหว่าง 1.00 - 2.50	ระดับต่ำ หรือทัศนคติเชิงลบ
คะแนนระหว่าง 2.51 - 3.50	ระดับปานกลาง หรือทัศนคติเป็นกลาง
คะแนนระหว่าง 3.51 - 5.00	ระดับสูง หรือทัศนคติเชิงบวก

4. ความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ได้นำแบบสอบถามไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาเนื้อหา แล้วนำแบบสอบถามที่ได้ แก้ไข ปรับปรุงแล้วนำไปทดสอบก่อนเก็บข้อมูลจริง (Pre-test) จำนวน 30 แบบสอบถาม กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ตั้งในเขตกรุงเทพมหานคร และนำข้อมูลจากการ Pre-test ไปทดสอบหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Reliability Coefficient Alpha) โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาช (Cronbach's coefficient Alpha) ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{\sum x^2} \right)$$

เมื่อ α = ระดับความเชื่อมั่น

n = จำนวนข้อ

$\sum s_i^2$ = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

$\sum x^2$ = ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งหมด

จากผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม พบว่า

ความรู้ (14 ข้อ) ค่าความเชื่อมั่น = 0.76

ทัศนคติ (9 ข้อ) ค่าความเชื่อมั่น = 0.83

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นผู้วิจัยได้นำหนังสือจากคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ถึงผู้อำนวยการของสถานศึกษาแต่ละสถาบัน โดยที่ผู้วิจัยจะเป็นผู้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

6. การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ได้แก่ t-test, One-Way Analysis of Variance และ Pearson Product Moment Correlation เพื่อทดสอบความแตกต่าง และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย